
Węgrowo, st. 11, gm. Grudziądz, woj. toruńskie, AZP 31-45/157

Informator Archeologiczny : badania 32, 152-153

1998

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

formy typowe dla późnego okresu rzymskiego, zwłaszcza fazy D, jak również bardzo wyraźnie nawiązujące do typu praskiego oraz najstarszej ceramiki wczesnośredniowiecznej.

Materiał zabytkowy uzupełniają ponadto: prześliki, ciężarki tkackie, fragmenty kamieni żarnowych, oselki, bogaty zbiór kości zwierzęcych, 59 zabytków metalowych, grzebień trójwarstwowy zdobiony obustronnie, szklane paciorki, kawałki barwionego szkła i 2 denary rzymskie. Na wyróżnienie wśród zabytków metalowych zasługują: skarb 8 sierpów z klepadłem, 2 brązowe zapinki, żelazna kłódka cylindryczna i duży klucz z kotwicowatym piórem oraz brązowa sprzączka do pasa.

Wyniki dotychczasowych prac wskazują, że osada w Walkowie-Kurnicy funkcjonowała od przełomu faz B₂/C₁ do końca fazy D, który na tym terenie zdaje się przekraczać przyjmowaną na połowę V wieku cezurę.

Planuje się kontynuację badań na tej osadzie nie tylko z uwagi na walory poznawcze materiału źródłowego ale także ze względu na ciągłe jej niszczenie głęboką orką.

Wapniarnia, st. 129, gm. Trzcianka, woj. pilskie, AZP 38-24/74- patrz: środkowa i późna epoka brązu

Wąsowo, stan. 29, gm. Kuślin, woj. poznańskie, AZP 53-21/69 - patrz: mezolit

WĘGROWO, st. 11, gm. Grudziądz, woj. toruńskie, AZP 31-45/157

- ślady osadnictwa z przełomu okresu halsztackiego i lateńskiego
- cmentarzysko z późnego okresu rzymskiego

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr M. Kurzyńską (Muzeum w Grudziądzu). Finansowane przez Nadleśnictwo w Jamach, Urząd Gminy w Grudziądzu, Muzeum w Grudziądzu. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko zostało odkryte przypadkowo w lipcu 1998 r. w trakcie budowy sieci wodociągowej dla mieszkańców gm. Grudziądz, we wrześniu przeprowadzono badania weryfikacyjno-sondażowe, potwierdzające obecność cmentarzyska na tym terenie.

Stanowisko znajduje się we wschodniej części Basenu Grudziądzkiego, w terenie średnio zabudowanym, zalesionym, na pograniczu gruntów miasta i gminy Grudziądz, na krawędzi małej doliny.

W trakcie prowadzonego nadzoru archeologicznego zarejestrowano grób ciałopalny jamowy z resztkami stosu (wypełnienie węglisto-czarne) z przepalonymi kośćmi ludzkimi oraz 4 przepalonymi naczyniami ceramicznymi a także zapinką kuszowatą (faza C₃/D₁), sprzączką z brązu i fragmentami przedmiotu z kości zwierzęcej (obiekt 1). Jama grobowa o wymiarach 90 x 74 cm zarejestrowana została na głębokości 40 cm od powierzchni współczesnej. W rowie wodociągowym, w odległości 200 m na północny wschód od grobu 1, zarejestrowano następny obiekt (obiekt 12) o nieco mniejszych wymiarach: 54 x 30 cm, wypełniony piaskiem przesyconym spalenizną z węgielkami drewna. Około 2 m na wschód od grobu 1 zarejestrowano warstwę w której rejestrowano materiał halsztacko-lateński.

W trakcie badań weryfikacyjno-sondażowych, przebadano powierzchnię ca 15 m². Wykopy zlokalizowano w pobliżu obiektu 1. Na tej powierzchni udało się odsłonić 12 obiektów, z których 3 na obecnym etapie można uznać z całą pewnością za groby ciałopalne (dwa jamowe, trzeci to miejsce spalenia zmarłej osoby *in situ*). W tej części rejestrowano również taką samą sytuację stratygraficzną jak w pobliżu obiektu. Obiekty rejestrowano na głębokości 40 cm od powierzchni współczesnej. Obiekty jamowe (obiekty 5,7) wypełnione były piaskiem przesyconym spalenizną jednak bez węgielków drzewnych (wypełnienie ciemne). W obiektach wystąpiły fragmenty przepalonych kości.

W jednym z nich (obiekt 7) wystąpiły fragmenty brązów silnie przepalonych, paciorek szklany oraz fragmenty przepalonej ceramiki. Obiekt 7 miał w partii stropowej następujące wymiary 55 x 50 a w przekroju 27 cm. Wymiary obiektu 5: 40 x 60 cm, w przekroju 44 cm. Bardzo ciekawie przedstawia

się obiekt 6 o wymiarach 150 x 80 cm, miąższości 50 cm. W obiekcie tym zarejestrowano, wzdłuż dłuższych ścian, zwęglone belki. Wzdłuż jednej ze ścian uchwycono dwa negatywy po pionowych słupach o przekroju nieregularnym w partiach stropowych, natomiast w partiach spągowych zbliżone do kwadratu. W spągowych warstwach obiektu wystąpiła warstwa (bez spalenizny) pomarańczowego piasku, silnie przepalonego o strukturze bardzo zbitej. W jamie grobowej stwierdzono duże ilości kości, materiału ceramicznego, silnie rozdrobnionego i przepalonego (po wyklejeniu można stwierdzić, że są to prawdopodobnie dwa niewielkie naczynka miskowate). Wystąpiła tu również sprzączka oraz zapinka kuszowata (faza C₃). Fragmenty naczynia, które rejestrowano w jamie wystąpiły także poza nią, na przestrzeni kilku metrów, w warstwie kulturowej (warstwa ciałopalenia?).

Analiza antropologiczna materiału kostnego, potwierdziła obecność w obiektach 1, 6, 7 szczątków kostnych 3 osobników.

Materiał uzyskany w trakcie nadzoru archeologicznego oraz w trakcie badań weryfikacyjno-sondazowych a w szczególności interesujący inwentarz wyposażenia grobowego (zapinka kuszowata z grobu 1 z fazy C₃/ D₁ i zapinka kuszowata z obiektu 6 - faza C₃) pozwalają łączyć to cmentarzysko z ludnością kultury wielbarskiej fazy cecelskiej z późnego okresu wpływów rzymskich i być może okresu wędrówek ludów, tzn. z IV w. n.e. Jest to zatem pierwsze, jak do tej pory, cmentarzysko z tego okresu na ziemi chełmińskiej.

Materiały oraz dokumentacja z badań znajdują się w Muzeum w Grudziądzu.

Badania będą kontynuowane.

Wieliczka-Rożnowa, st. 13, gm. *loco*, woj. krakowskie, AZP 104-57/13

Patrz: neolit

Wierzbowa, st. 1, gm. Wartkowice, woj. sieradzkie, AZP 62-48/4 - patrz: wczesna epoka żelaza

WIERZCHUCA NAGÓRNA, st. 3, woj. białostockie, AZP 51-81

- ślady osadnictwa mezolitycznego i neolitycznego
- osada kultury przeworskiej z młodszego okresu przedrzymskiego i okresu wpływów rzymskich

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Urszulę Terlikowską-Puszkarską (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie). Finansowane przez PSOZ. Trzeci sezon badań.

Badania koncentrowały się w centralnej części stanowiska (działka nr 8). Wytyczono sześć wykopów badawczych o łącznej powierzchni 150 m².

Zadokumentowano i wyeksplorowano 26 obiektów, które można podzielić na półziemianki, paleniska, jamy zasobowe, skupiska polepy i obiekty o nieokreślonej funkcji.

Materiał zabytkowy to: fragmenty ceramiki, kości zwierzęce, polepa, węgle drzewne, żużle i materiały krzemienne. Zabytki wydzielone reprezentowane są przez oselkę, rozcieracze kamienne, płytkę granitową, przęślik gliniany oraz przedmiot rogowy.

W tegorocznym sezonie badawczym po raz pierwszy zadokumentowano i wyeksplorowano obiekty mieszkalne z paleniskami oraz skupiska polepy o nieokreślonej funkcji na obecnym etapie badań.

Osadę w Wierzchucy Nagórnej można datować na okres wpływów rzymskich. Materiał ceramiczny jest charakterystyczny dla kultury przeworskiej. Można wydzielić stosunkowo dużą ilość form charakterystycznych dla młodszego okresu przedrzymskiego. Pojawiają się też formy późniejsze związane z wpływami kultury wielbarskiej. W tej części stanowiska występują również neolityczne materiały krzemienne (kultura amfor kulistych?).

Materiały i dokumentacja znajdują się w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie, a po opracowaniu zostaną przekazane do Muzeum Okręgowego w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane.